

ЛЕКСИКА ІНТИМНОЇ СФЕРИ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ (НОМІНАЦІЇ ОСІБ): СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

У статті здійснено аналіз та типологію лексики інтимної сфери життя людини (номінацій осіб) на основі її структурних особливостей, зокрема виявлено превалювання лексем, утворених лексико-семантичним способом на базі номінацій флори та фауни, назв осіб за професією чи родом діяльності, а також абстрактних іменників. Другу за кількістю групу становлять субстантивовані прикметники з коренями люб- або кох-, або ж утворені на базі ад'єктивів на позначення внутрішніх чи зовнішніх якостей коханої людини. Найменшу ж кількість становлять суфіксальні деривати.

Ключові слова: афектонім, спосіб словотворення, дериват, субстантивована лексема.

Постановка проблеми. Дослідження лексики інтимної сфери життя людини в сучасному українському мовознавстві має вже певні традиції й зводиться в основному до висвітлення семантико-функціональних особливостей такої лексики й фразеології в українських фольклорних текстах [1; 2], аналізу окремих концептів (*любов, кохання, серце* тощо) [3; 4], словотворчої спроможності дієслів почуттів [5] або ж загалом виходять за межі власне лінгвістичних студій [4; 6]. Водночас для всебічної характеристики лексики інтимної сфери людини, з'ясування її місця в лексичній та граматичній системі української мови важливим є й дослідження структурно-семантичних особливостей таких лексем, передусім, їх словотвірної та граматичної семантики, з одного боку, та словотвірної й морфемної структури, з іншого. Такий аналіз дасть змогу не тільки окреслити нові аспекти аналізованої лексики, а й виявити типологію лексем на позначення інтимних почуттів людини, яка б ґрунтувалася на їх структурно-семантичних характеристиках. Усе це свідчить про незаперечну актуальність та новизну пропонованої розвідки.

Неоднорідність та розмаїтість почуття кохання, різноманітність форм та способів його вияву зумовлюють уживання різноманітної інтимної лексики, притаманної будь-якій мові, яка потребує певної систематизації та класифікації. Більше того, "культура кохання в європейському лінгво-культурному ареалі є, передусім, культурою вербальною, тісно пов'язаною із словесним (літературним та повсякденним) вираженням" [7: 1]. Виокремлення такої лексики, її ідентифікація та типологія наштовхуються в сучасній лінгвістиці на чимало труднощів, пов'язаних, з одного боку, із різними підходами до предмету дослідження, а з іншого, з неможливістю чіткого відмежування інтимної сфери від інших сфер життєдіяльності людини. На нашу думку, основним критерієм виділення такої лексики є семантичний критерій, що дозволяє нам виокремлювати лексико-семантичне поле інтимної сфери життя людини з лексемами-домінантами *любити* та *кохати* [2: 7-8]. Внутрішня типологія цього поля за всіма часу, інтенсивності та ін. зумовлює його внутрішнє структурування й виокремлення понад 1000 лексем, яким властива архісема *любити*. У зв'язку з обмеженим обсягом пропонованої статті ми зосередимо увагу на дослідженні структурно-семантичних особливостей номінацій осіб інтимної сфери людини.

Таким чином, **мета статті** – окреслити структурно-семантичні особливості лексики інтимної сфери життя людини (номінації осіб), зокрема встановити континуум похідних та непохідних лексем, виявити типологію способів та засобів словотворення аналізованих лексем, їх словотвірних типів та словотвірної семантики, встановити зв'язок морфемної структури слів з їх функціональними та семантичними особливостями.

Виклад основного матеріалу. Різноманітні слова та словосполучення на позначення об'єктів та суб'єктів кохання, так звані афектоніми, становлять окремий і доволі широкий пласт інтимної лексики. Афектоніми – це апелятиви, які виступають як синонімічні, вторинні назви об'єкта-суб'єкта кохання у ситуаціях особливої приязні, інтимної, душевної близькості в стосунках між хлопцем і дівчиною, чоловіком і жінкою, між особами, яких пов'язують любовні зв'язки. Характерною рисою афектонімів є те, що вони функціонують переважно тільки в спілкуванні двох осіб і є суто індивідуальними, приватними назвами суб'єкта-об'єкта, хоч багато з них широко вживаються в українському фольклорі як символи, постійні, усталені звертання, епітети тощо. Афектоніми, як правило, стилістично марковані, емоційно забарвлені, заряджені експресією, позитивною конотацією, хоч можуть виступати і як негативно конотовані лексеми та сполуки, містити в собі іронію, а інколи й сарказм. Часто в ролі афектонімів можуть виступати різноманітні okazіоналізми, регіоналізми, ономотопейні утворення і т. д., але в основному тут виступають лексеми-апелятиви з різних галузей людського життя. Вивчаючи питання використання афектонімів у низці європейських мов, польські дослідники Яцек Перлін та Марія Мілевська встановили, що у функції назв об'єктів-суб'єктів кохання в європейських мовах можуть уживатися назви звірят та їх частин тіла, назви дорогоцінних металів, прикрас, лексеми з астрономічно-метеорологічної сфери, назви з галузі флори, назви страв, міфічних істот, частин тіла людини, високих

титулів і посад, назви, які стосуються статі, різноманітні власні імена, а також назви, етимологію яких не завжди можна встановити [8: 165-173].

В українському мовленні найбільшу групу афектонімів складають, звичайно, назви, що входять у лексико-семантичне поле *кохання*, зокрема агентиви з коренями *-люб-* та *-кох-*. Так, із коренем *люб-*, як ми зазначали, налічується 36 іменників-агентивів чоловічого роду та 24 іменники жіночого роду. До них варто долучити також деякі субстантивовані прикметники. Наведемо їх перелік: *влюбливий* (субст.), *возлюбленник*, *залюбленник* 'любитель', *любас*, *любасник* 'коханий', *любасок* – 'тс', *любєць* 'милий, коханий', *любий* (субст.), *любик* 'коханець', *любимець*, *любимчик*, *любич* 'улюбленець', *любійш* 'коханий', *любище* 'любимець', *любко*, *любленець*, *любовець* 'любитель', *любовник*, *любойко* 'коханий', *любонько* 'милий', *любуненько* 'найдорожчий коханий', *любуньо*, *любусь* 'милий', *любцьо*, *любчик*, *нелюб*, *облюбенник* 'наречений', *облюбленець* 'тс', *перелюбець* 'той, хто перелюбствує', *перелюбник*, *полюбовник*, *розлюб* 'коханець', *улюбленець*, *улюбленник*, *улюбленчик*, *улюбливий* (субст.), іменники з коренем *кох-*: *кохан*, *коханок*, *коханець*, *коханчик*, *коханек*, *укоханець*, *коханочок*, *коханий* (субст.); іменники жіночого роду: *люба* (субст.), *любанка* 'кохана', *любаска*, *любашика* 'коханка', *любесенька* 'кохана', *любимиця*, *любимочка*, *любка*, *люблениця*, *люблянка* 'кохана', *любовниця*, *любойка* 'мила, серденько', *любонька* 'мила', *любочка*, *любуненька* 'найдорожча кохана', *любуня*, *любця*, *любчіна* 'любка', *облюбенниця* 'наречена, коханка', *перелюбка*, *перелюбниця*, *полюбовниця*, *улюблениця*, *улюбленка* та *коханка*, *коханочка*, *укоханка*.

До наведених вище афектонімів з коренями *-люб-* та *-кох-* можна навести ще цілий ряд інших субстантивованих прикметників, які вживаються в звертаннях до коханої людини або як самостійні лексеми, або в ролі епітетів до тих чи інших іменників. Вони можуть характеризувати коханого / кохану з різних сторін – за внутрішніми та зовнішніми якостями, за характером, вдачею тощо. Хлопець може бути: *любий*, *милий*, *миленький*, *дорогий*, *солодкий*, *солоденький*, *рідний*, *дорогоцінний*, *найдорожчий*, *солодкавий*, *чутливий*, *вродливий*, *гарний*, *стрункий*, *високий*, *мужній*, *міцний*, *красивий*, *чорнобривий*, *чорнобривенький*, *чорнявенький*, *русявочубий*, *білявенький*, *нелінивий*, але й *брехливий*, *нелюбий*, *осоружний*, *проклятий* та інші негативні епітети та характеристики нелюбого чоловіка; дівчина може бути також *люба*, *мила*, *миленька*, *дорога*, *солодка*, *солоденька*, *рідна*, *найдорожча*, *вродлива*, *гарна*, *красива*, *чорнобрива*, *чорнобривенька*, *чорнявенька*, *білявенька*, *нелінива*, *кокетлива*, *щебетлива*, але й *вередлива*, *примхлива* тощо, наприклад:

Процай, миленька, чорнобривенька,

Я йду в чужую сторонуньку.

Поряд із лексемами семантичного поля *кохання* можуть уживатися іменники *щастя* та його антонім *горе*, *радість* та його антонім *смуток* (*ти моє щастя*, *ти моя радість*, *ти моє горе*), іменник *доля* та інші, пор.:

Смутку мій гіренький,

Як я буду газдувати такий молоденький?

Якщо проаналізувати походження українських афектонімів стосовно різних сфер реальної дійсності, то тут також можна помітити велику їх різноманітність. Фауна тут представлена в іменниках *голуб*, *голубка*, *пташечка*, *пташина*, *соловейко*, *орел*, *сокіл*, *соколик*, *соколочок*, *соколятко*, *щебетушка*, *ластівка*, *галка*, *качечка*, *зозуля*, *сірая утка*, *гусочка*, *дівчатка-ластів'ятка*, *рибка*, *рибонька*, *кицька*, *котик*, *соболь*, *ласочка*, *пчілка*; із рослинного світу тут часто зустрічаються іменники *дубочок*, *береза*, *берізка*, *барвіночок*, *любисток*, *вишенька*, *рута*, *фіалка* (фіявка), *смерічка*, *тополя*, *верба*, *лоза*, *рожа* (*ружа*), *м'ята*, *василік*, наприклад:

Ой Іване, Іваночку, ти мій соколочку,

Як я сиджу, тебе виджу в вишневім садочку.

Велику групу серед українських афектонімів складають назви за професією чи родом занять коханого чи жаданого. Це, передусім, *музикант* (*музика*), а серед музикантів найчастіше фігурує *цимбаліст* (*цимбалістий*), *скрипаль*, *сопілкар*, *гармоніст*, *співак* (*співанчик*), *трембітар*; з інших фахівців – це *боднар*, *швець*, *мельник*, *ткач*, *коваль*, *писар*, *вівчар*, *віт*, *палямар*, *дяк*, *тракторист*, *шофер*, *машиніст*, *косар*, *рекрут*, *жовняр*, *козак*, *козаченько* тощо:

Заграй мені, музиченьку, як я тебе прошу,

А я тобі заплафоньку у запасці ношу.

Часто використовується у функції афектоніма іменник *серце* та його варіанти *серденько*, *серденьтко*:

Ударилла нога в ногу, підемо додому,

Моє серце ласкавеє, не скажи нікому.

Нерідко для називання коханої людини утворюються оніми, що відображають зовнішні чи внутрішні ознаки цієї людини. Це можуть бути іменники *чорнобривка*, *білявка*, *білявочка*, *кучерянка*, *солодятько* *веселість*, *подобрійка* і под.:

Ой де ти ся забавила, моя кучеряно?

За горами з бахурами, моя люба мамко.

Окрему групу іменників-афектонімів в українських піснях та коломийках становлять слова зі зниженою або й негативною семантикою, слова, що вказують на тих, хто зрадив коханого чи кохану, хто

займається перелюбством, кого насильно нав'язали дівчині чи хлопцеві, осоружний, старий, негарний (негарна), з фізичними вадами, слабкий фізично, невмілий і нездатний коханець тощо. Це, зокрема, лексеми, що номінують хлопця, чоловіка: *перелюбець, зрадник, напасник, штурпак, жонач, карапуз, холера печена, дурень, дурак, біснувач, панталаха, сякий-такий шарапута, грубий тарабан, грубий коротенький, старий бородатий, гільтай, гільтайшице, батяр, пияк, забіяка, плаксій, бісів син, бичок, котюга, розпусник, волоцюга, баламут, ропухач, нелюб* тощо.

Поряд із негативно забарвленими афектонімами чоловічого роду в українській народній творчості засвідчений також досить широкий ряд стилістично маркованих назв невірної, некрасивої і нелюбої дівчини, жінки. Це *перелюбниця, зрадниця, розлучниця, псяюха, варгуля, чорна циганка, замащена, біснувата, відьма лукава, псявіра, мерза, мерзота* тощо.

Окремо можна назвати слова, що вказують на жінку легкої поведінки. У сучасній українській мові є цілий синонімічний ряд назв "доступних" жінок, тих, які ведуть розпусне статеве життя. Вони номінуються лексемами: *повія, розпусниця, розпутниця, безпутниця* розм., *потіпаха, потіпака* лайл.; *гріховодниця* розм., *бахурка* лайл., *блудниця* заст., *кокетка, кокотка* заст., *шельма*, більш міцними: *потаскуха* вульг., *шлюха* лайл., *шльондра* лайл., *лярва* лайл., *мандрьоха* лайл., *гуляца, підбічниця, мерза, вертихвістка, підстилка, проститутка, наплюга, хльорка, повійниця* заст., *куртизанка* заст., *лоретка* заст. тощо, не кажучи вже про непристойні оніми. Звичайно, що не всі вони можуть уживатися у фольклорі, але на окремі з них натрапляємо в народних піснях:

Ой пішов я до дівчини, пішов я до шельми,

А у неї вже два в хаті, а третій під дверми.

Відособлено з-поміж названих іменників та субстантивованих прикметників стоїть слово *нелюб* (*нелюбий*). Його поява, очевидно, зумовлена типовістю ситуації, коли дівчину батьки віддавали за нелюбого їй юнака або, частіше, вже літнього, але багатого чоловіка. Такий статус жениха вимагав окремої номінації, яка включала б і конотативно-оцінний пласт. Саме таким номеном і є лексема *нелюб*. Пор. у тексті народної пісні:

Ой, ти мій старий нелюбе не цілуй мене у губи...

або:

Ой так, як тим конопелькам у болоті гнити,

Та так мені молоденькій із нелюбом жити.

Як свідчить наведений матеріал, афектоніми становлять різноманітний за своєю словотвірною структурою пласт лексики, в межах якого чітко протиставляються між собою лексеми, утворені морфологічним способом словотворення (передусім, суфіксацією), та лексеми, утворені лексико-семантичним способом словотворення, передусім, перенесенням найменувань зі сфер тваринного та рослинного світу, а також ті назви осіб, у яких можна фіксувати розширення семантики (наприклад, назви професій, якими позначають суб'єкта інтимних відносин, тощо).

Специфікою наведеної лексики є те, що, з одного боку, серед таких слів не зафіксовано непохідних лексем, з іншого боку, чимало слів містять суфікси суб'єктивної оцінки, передусім, демінутивні (такі лексеми були предметом окремого нашого дослідження [9], а тому в наведений розвідці їх детальний аналіз ми залишаємо поза увагою). Серед суфіксальних дериватів-афектонімів, окрім демінутивних та аугментативних дериватів, виокремлюємо похідні, мотивовані словами різних частин мови, зокрема агентиви, тобто девербативні похідні, а також відприкметникові та відіменникові деривати. Агентиви утворені за допомогою суфіксів *-ас-* (*любас*), *-ик-* (*любик*), *-к-* (*любко*), *-ич-* (*любич*), *-чик-* (*любчик*), *-ник-* (*перелюбник*), *-ц-* (*любцо*), *-ун-* (*любуньо*), нульовий суфікс (*нелюб*), а також відповідні їм номени жіночого роду: *любаска, любка, перелюбниця* тощо. Відприкметникові похідні мають менший набір словотворчих афіксів (*-ець-* (*коханець*), *-чик-* (*любимчик*), *-к-* (*коханка*), *-ик-* (*залибленик*)), як і відіменникові, серед яких засвідчено похідні тільки з суфіксом *-ник* (*любовник*). Зауважимо, що для окремих дериватів можна фіксувати множинність мотивації, зокрема лексема *любич* може трактуватися як віддієслівний або відприкметниковий дериват.

Незначна кількість відприкметникових словотвірних моделей, на нашу думку, зумовлена тим, що серед афектонімів зафіксовано чимало лексем, утворених морфолого-синтаксичним способом, тобто за допомогою субстантивації прикметників, наприклад, *любий, коханий, милий* і т. д. Такі лексеми є доволі активними в ужитку, що спричиняє їх до певної міри домінування в межах лексико-семантичного поля інтимної лексики.

Висновки. Таким чином, до інтимної сфери життя людини (номінації осіб) відносимо тільки похідні лексеми, які є конститuentами словотвірного гнізда з вершинами *люб-* та *кох-* (віддієслівні, відіменникові та відприкметникові суфіксальні деривати), а також лексико-семантичні похідні, мотивовані назвами тварин, рослин, професій чи роду занять, іменниками з абстрактною семантикою. Окрему групу становлять субстантивовані прикметники, які первинно або належать до словотвірних гнізд із коренями-вершинами *люб-* та *кох-*, або позначають різноманітні (переважно позитивні) внутрішні чи зовнішні якості коханої людини. Таке співвідношення афектонімів засвідчує превалювання семантичного способу словотворення та субстантивації над морфологічним у цьому пласті лексики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Лесюк М. П. Еротизм в українському пісенному фольклорі : лігвістичний аспект / Микола Лесюк. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2010. – 244 с.
2. Григораш С. М. Лексика і фраземіка інтимної лірики (на матеріалі українського фольклору) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Світлана Михайлівна Григораш ; Прикарпатський національний ун-т ім. Василя Стефаника. – Івано-Франківськ, 2007. – 20 с.
3. Кононенко В. І. Концепти українського дискурсу : [монографія] / Віталій Кононенко. – Київ – Івано-Франківськ, 2004. – 248 с.
4. Таран О. С. Роль етнокультурного контексту в реалізації концепту "кохання" в поетичних символах Олеся / О. С. Таран // Вісник Луганського державного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – 2003. – №3 (59). – С. 119–124.
5. Тышківская Н. Я. Семантико-словообразовательная структура гнезд слов со значением чувств в современном украинском языке : автореф. дис. на соискание уч. степени. канд. фил. наук : спец. 10.02.02 "Русский язык" / Тышківская Надежда Яковлевна. – Киев, 1987. – 24 с.
6. Юркевич П. Д. Серце та його значення у духовному житті людини, згідно з ученням слова Божого / П. Д. Юркевич // Вибране. – К. : Абрис, 1993. – 397 с.
7. Огаркова Г. А. Вербалізація концепту "кохання" в сучасній англійській мові : когнітивний та дискурсивний аспекти : автореф. дис. канд. філол. наук : спец. 10.02.04 "Германські мови" / Г. А. Огаркова ; Київський національний університет імені Т. Шевченка. – Київ, 2005. – 20 с.
8. Perlín Jacek. Afektonimy w polskim, francuskim, hiszpańskim i niderlandzkim. Analiza morfologiczna i semantyczna / Uczucia w języku i tekście / Jacek Perlín, Maria Milewska // Język a kultura. – Tom 14. – Wrocław, 2000. – S. 165–173.
9. Григораш С. М. Характерні засоби мовної експресії в українських народних піснях про кохання / С. М. Григораш // Актуальні проблеми слов'янської філології : [міжвуз. збірник наук. статей]. – Вип. XII : Лінгвістика і літературознавство. – Ніжин : ТОВ "Видавництво "Аспект-Поліграф", 2007. – С. 288–293.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Lesyuk M. P. Erotyzm v ukrayinskomu pisennomu folklori [Eroticism in the Ukrainian Lyric Folklore] / M. P. Lesyuk. – Ivano-Frankivsk : Misto NV, 2010. – 244 s.
2. Grygorash S. M. Leksyka i frazemika intymnoyi liryky (na materialy ukrayinskogo folkloru) [Lexis and Phraseology of the Intimate Lyrics (on the Material of the Ukrainian Folklore)] : aftoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenya kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 "Ukrayinska mova" / Svitlana Mykhaylivna Grygorash ; Prykarpatskyy natsionalnyy un-t im. Vasylya Stefanyka. – Ivano-Frankivsk, 2007. – 20 s.
3. Kononenko V. I. Kontsepty ukrayinskogo dyskursu [Concepts of the Ukrainian Discourse] : [monografiia] / V. I. Kononenko. – Kyiv-Ivano-Frankivsk, 2004. – 248 s.
4. Taran O. S. Rol' etnokulturnogo kontekstu v realizatsiyi kontseptu "kokhannya" v poetychnykh symbolakh Olesya [The Role of Ethno-Cultural Context in the Realization of the Concept "Love" in the Oles' s Symbols] / O. S. Taran // Visnyk Luganskogo derzhavnogo pedagogichnogo universytetu imeni Ivana Shevchenka. Filologichni nauky [Lugansk Ivan Franko State Pedagogical University. Philological Sciences]. – 2003. – № 3 (59). – S. 119–124.
5. Tyshkivskaya N. Ya. Semantiko-slovoobrazovatel'naya struktura gnezd slov so znacheniem chuvstv v sovremennom ukraïnskoy yazyke [Semantic-Word-Formation Structure Word Families with the Meaning of Feelings in the Modern Ukrainian Language] : avtoref. diss. na soiskanie uch. stepeni kand. filol. nauk : spets. 10.02.02 "Russkiy yazyk" / Tyshkivskaya Nadezhda Yakovlevna. – Kiev, 1987. – 24 s.
6. Yurkevych P. D. Sertse ta yogo znachennya u dukhovnomu zhytti ludyny, zgidno z uchenniam slova Bozhogo [Heart and its Meaning in the Human's Spiritual Life According to the God's Word] / P. D. Yurkevych // Vybrane [Selected]. – K. : Abris, 1993. – 397 s.
7. Ogarkova G. A. Verbalizatsiya kontseptu "kokhannya" v suchasniy angliyskiy movi : kognityvnyy ta dyskursyvnyy aspekty : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenya filol. nauk : spets. 10.02.04 "Germanski movy" / G. A. Ogarkova ; Kyivskyy natsional'nyy universytet imeni Tarasa Shevchenka. – Kyiv, 2005. – 20 s.
8. Perlín Jacek. Afektonimy w polskim, francuskim, hiszpańskim i niderlandzkim. Analiza morfologiczna i semantyczna / Uczucia w języku i tekście / Jacek Perlín, Maria Milewska // Język a kultura. – Tom 14. – Wrocław, 2000. – S. 165–173.
9. Grygorash S. M. Khrakterni zasoby movnoyi ekspresiyi v ukrayinskykh narodnykh pisnyakh pro kokhannya [Characteristic Means of the Language Expression in the Ukrainian Folk Songs about Love] / S. M. Grygorash // Aktual'ni problemy slov'yanskoyi filologiyi [Current Problems of the Slavs' Philology] : [Mizhvuz. zbirnyk nauk. statey]. – Vyp. XII : lingvistyka i literaturoznavstvo. – Nizhyn : TOV "Vydavnytstvo "Aspekt-poligraf", 2007. – S. 288–293.

Матеріал надійшов до редакції 08.10. 2013 р.

**Григораш С. М. Лексика интимной сферы жизни человека (номинации лиц):
структурно-семантические особенности.**

*В статье осуществлены анализ и типология лексики интимной сферы жизни человека (номинаций лиц)
на основе ее структурных особенностей, в частности обнаружено превалирование лексем,*

образованных лексико-семантическим способом на базе номинаций флоры и фауны, названий лиц по профессии или роду деятельности, а также абстрактных существительных. Вторую по количеству группу составляют субстантивированные прилагательные с корнями люб- и кох-, или образованные на базе адъективов для обозначения внутренних или внешних качеств любимого человека. Наименьшее же количество составляют суффиксальные дериваты.

Ключевые слова: афектоним, способ словообразования, деривация, субстантивированная лексема.

**Grygorash S. M. Vocabulary Intimate Sphere of Human Life (the Category of Persons):
Structural and Semantic Features.**

The paper analyzes the typology vocabulary of human's life intimate sphere (nominations of persons) based on its structural features. The purpose of the article is to define the structural and semantic features of human's life intimate sphere vocabulary (the category of persons), in particular to establish the continuum of derivative and non-derivative lexemes, identify the typology of the ways and means of word-lexemes, their derivational word creative types and semantics, morphemic structure of words, their functional and semantic features. The analysis has revealed that the intimate sphere of human life (the category of persons) includes only original lexemes, which are constituents of word-formative nest peaks lub- and koh- (deverbal, desubstantive and deadjective suffixal derivatives) as well as lexical-semantic derivatives motivated by the names of animals, plants, professions or occupations, nouns with abstract semantics. The second group is represented by substantivized adjectives that belong to the primary or derivational nests with radix lub- and koh-, or represent a variety of (mostly positive) internal or external qualities of a loved one. This ratio shows the prevalence of the afektonim semantic derivation method and the morphological substantivization of this reservoir vocabulary.

Key words: afektonim, way of derivation, derivative, substantivized adjectives.